

17.2.2025

Työ- ja toimintakyvyn itsearviointi digitaalisen Omavire-palvelun avulla Kokemuksia Satakunnasta

Työ- ja toimintakyvyn digitaalinen itsearviointiväline Omavire on kehitetty yhteistyössä mm. RRP-rahoituksen saaneiden hyvinvointialueiden, Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen, Työterveyslaitoksen, TE-palvelujen ja DigiFinland Oy:n kesken.

Omavireen avulla pyritään tunnistamaan työkäisten mahdolliset vahvuudet, kehittämiskohteet ja tuen tarpeet. Oman tilanteen arvioinnin lisäksi Omavire tarjoaa pohdittavaa, vinkkejä, omahoito-ohjeita ja -ohjelmia sekä valmennuksia oman tilanteen tukemiseen ja edistämiseen. Omavire sisältää tilannekartoituksen ja kokoavan yhteenvedon, erilaisia tehtäviä, lisätietoa ja vinkkejä, oman suunnitelmaosion sekä mahdollisuuden tiedonvälitykseen ja oman tilanteen edistämiseen ammattilaisen kanssa, mikäli palvelu on kytketty ammattilaisille.

Satakunnassa Omavirettä pilotoitiin työttömien terveystarkastuksen yhteydessä Eurassa sekä tarjottiin kaikille työkäisille satakuntalaisille digitaalisena itsehoitopalveluna Sata.fi-sivustolla. Omavire-palvelusta laadittiin mediatiedote ja se julkaistiin Satakunnan kansa -lehdessä sekä Yle-uutisissa. Tiedote oli Sata.fi-sivuilla, somekanavilla sekä Sata-alueen intrassa. Pilotointiaika oli 16.8.-16.12.2024.

1. Pilotointikohde: Työttömien terveystarkastus

Ketä pilottiin osallistui?

Satakunnan hyvinvointialueelta pilottiin osallistui Euran Sote-keskuksen aikuisten terveystarkastuksista yksi terveydenhoitaja. Aikuisneuvolan tehtävänä on muun muassa työttömien terveystarkastusten järjestäminen. Pilotin suppeuteen vaikutti Sata-alueen työkyvyn tuen palveluissa samanaikaisesti tehtävä muu kehittämis- ja pilotointityö. TE-palvelut olivat aktiivisesti mukana DigiFinlandin organisoimassa kehitystyössä, mutta alueelliseen pilotointiin kehittäjillä ei ollut mahdollisuus osallistua muuta kuin yhteistyökumppaneina, sillä välineen hallinnointi oli hyvinvointialueella.

Mitä pilotilla tavoiteltiin?

Pilotilla selvitetään työttömien terveystarkastukseen tulevien asiakkaiden kyvykkyyttä digitaalisten välineiden käyttöön ja hyödyntämiseen. Ammattilaisten osalta selvitetään, onko digitaalisesta itsearviointivälineestä hyötyä työttömän terveystarkastusprosessissa. Ylätason tavoitteena on digitaalisten työkalujen käyttämisen lisääntyminen Sata-alueella.

Tavoitellut hyödyt asiakkaalle:

- Asiakas saa välineen arvioida omaa työ- ja toimintakykyään.
- Asiakas tekee tilannekartoituksen omasta työ- ja toimintakyvystään ennen työttömän terveystarkastukseen menemistä.
- Asiakas oppii hyödyntämään digitaalisia omahoitovälineitä.

Tavoitellut hyödyt ammattilaiselle:

- Ammattilainen saa uuden digitaalisen työkalun testattavaksi.

- Ammatilainen voi hyödyntää asukkaan täyttämää Omavirettä, mikäli asukas niin toivoo. Ammatilainen saa nopeasti kuvan asukkaan tilanteesta ennen kuin asukas on asiakkaana. Omavirettä voi hyödyntää ensikontaktissa.

Tavoitellut hyödyt hyvinvointialueelle / palveluverkostolle:

- Testataan Omavirettä yhtenä mahdollisena digitaalisen asioinnin palveluna.
- Testataan Omavirettä monialaisen työskentelyn yhtenä välineenä.

Miten pilotti toteutettiin?

TE-palvelut lähettävät asiakkaita työttömien terveystarkastukseen. Lähetteen yhteydessä on mahdollista valita, ohjataanko asiakas täyttämään Omavire esitietolomakkeena ennen terveystarkastusta. Asiakas saa terveydenhoitajalta tarkemman ohjeistuksen täyttää Omavire ennen terveystarkastusaikaa. Tuloksia tarkastellaan terveystarkastuskäynnin yhteydessä. Terveydenhoitaja käyttää Omaviren tuloksia osana terveystarkastuksen esitietoja. Omavire toimii yhtenä esitietolomakkeena. Palveluohjaustarpeeseen vaikuttaa koko työttömän terveystarkastustapahtuma.

Pilotin tulokset

Terveydenhoitaja otti Omaviren täyttämisen puheeksi viiden asiakkaan kanssa. Kaksi heistä täytti tilannekartoituksen osittain. Omaviren syventäviä osioita ja suunnitelmaosiota asiakkaat eivät hyödyntäneet lainkaan. TE-asiantuntijoiden suositusten ja ohjausten määrästä Omaviren käyttöön jäi vähäiseksi. Tähän vaikutti se, että pilotointiaika oli lyhyt ja työttömien terveystarkastuksia tehtiin ko. ajanjaksona vähän. Lisäksi merkityksellistä oli se, että monet TE-palveluiden asiakkuuksista oli ns. pitkäaikaisasiakkuuksia, joilla oli jo monia toimenpiteitä tehty. Pilotointia olisikin voinut suunnata TE-palveluiden ns. hakijapalveluihin eikä monialaista palvelua tarvitseville asiakkaille.

Pilotin asiakasryhmän ominaisuuksina ja erityispiirteinä tunnistettiin, että asiakkaat omaavat varsin heikot digitaaliset taidot. Usein asiakkaat jättivät täyttämättä myös paperiset esitietokaavakkeet, mutta niitä täytetään silti paremmin kuin digitaalisia kyselyitä. Tässä asiakasryhmässä on keskeistä myös keskittymisen ja oman tilanteen arvioimisen haasteet. Vain harvat asiakkaat vastaavat kyselyyn, ja vastaukset ovat usein lyhyitä. Nimenomaan kyselyn pituus ja vaatimus keskittyä voivat olla ongelmallisia erityisesti tälle asiakasryhmälle. Asiakkaat eivät myöskään välttämättä avaa kyselyä uudelleen jatkaakseen vastaamista myöhemmin.

Ammattilaisen kokemus sisältöön liittyvissä kysymyksissä oli se, että syventävissä osioissa olevat tarkemmat kysymykset ovat hyödyllisempiä kuin yleisluontoiset kysymykset. Kysymysten tulisi olla nykyistä tarkempia tai avoimempia, jotta vastauksia voitaisiin hyödyntää paremmin terveydentilan selvittämisessä. Nykyisellään kysely ei motivoi asiakkaita vastaamaan kattavasti, sillä tarkempia terveystietoja ei palveluun saa laittaa.

Pilotin aikana havaittiin, että kohderyhmäksi olisi kannattanut valita jokin muu ryhmä, kuten esimerkiksi sellaiset asiakkaat, jotka ovat elämässään jossakin siirtymävaiheessa – oppilaitoksesta, armeijasta, vanhempainvapaalta, pitkältä sairauslomalta työelämään tai sellaisessa varhaisemmassa vaiheessa, jossa työ- ja toimintakyvyn mahdolliset haasteet eivät ole vielä monimutkaistuneet liiaksi.

Kehitysehdotuksina Omavireelle tunnistettiin kolme pääkohtaa:

- **Tukihenkilön tuki:** Tukihenkilön mukanaolo kyselyn täyttämässä voisi parantaa vastausten laatua ja lisätä täten vastausten hyödyllisyyttä.

- **Kysymysten laajentaminen ja integrointi:** Jos tavoitteena on luopua paperisista esitietolomakkeista, digitaaliseen kyselyyn tulisi sisällyttää huomattavasti enemmän kysymyksiä ja vakiintuneita mittareita.
- **Motivointi ja käytettävyys:** Tarvitaan lisää viestintää ja toimenpiteitä, joilla kysely saadaan houkuttelevammaksi ja asiakkaat motivoitua vastaamaan siihen itsenäisesti.

2. Pilotointikohde: Sata, digitaaliset palvelut

Ketä pilottiin osallistui?

OmaVire on saatavilla Sata-alueen digitaalisten palvelujen portaalista. Sitä ei ole kytketty ammattilaisille, vaan kyseessä on digitaalinen itsehoito: Asukkaiden omatoimiseen työ- ja toimintakyvyn arviointiin digitaalinen työkalu. Työkalun avulla asukas voi todeta tilanteensa olevan riittävän hyvä tai jos hän kokee tarvitsevansa ammattilaisten apua jossakin tietyssä osa-alueessa, hän lähtee omatoimisesti hakeutumaan palvelujen piiriin.

Mitä pilotilla tavoiteltiin?

Digitaalisten työkalujen käyttämisen ja hyödyntämisen lisääntyminen.

Tavoitellut hyödyt asiakkaalle:

- Asukas saa välineen arvioida omaa työ- ja toimintakykyään.
- Asukas tekee tilannekartoituksen omasta työ- ja toimintakyvystään.
- Asukas oppii käyttämään digitaalista itsehoitovälinettä hyödyntämällä syventäviä ja suunnitelmaosuuksia.

Tavoitellut hyödyt ammattilaiselle:

- Ammattilainen saa nopeasti kuvan asukkaan tilanteesta ennen kuin asukas on asiakkaana. OmaVirettä voi hyödyntää ensikontaktissa, mikäli asukas tulostaa tai näyttää omalta laitteeltaan OmaVireen tiedot ammattilaiselle.

Tavoitellut hyödyt hyvinvointialueelle / palveluverkostolle:

- Testataan OmaVirettä yhtenä mahdollisena digitaalisen itseasioinnin palveluna.
- Ammattilainen voi hyödyntää asukkaan täyttämää OmaVirettä, mikäli asukas niin haluaa ja näyttää esimerkiksi tilanearvion koosteen.
- Kun asukas hyödyntää välinettä itsehoitona, hän saa tarvitsemansa avun eikä hakeudu palvelujen piiriin.

Miten pilotti toteutettiin?

OmaVire lisättiin Satakunnan hyvinvointialueen nettisivujen digitaalisen asioinnin palveluvalikkoon. Palvelu tarjottiin käytettäväksi niille omatoimisille työikäisille asukkaille, jotka ovat kiinnostuneita omasta hyvinvoinnistaan. Pilotointi ei ole asiakasprosessisidonnainen. Asukas hakeutuu palvelujen piiriin omatoimisesti oman tarpeensa mukaan. Asukas voi kertoa OmaVireen tuloksista ammattilaiselle palveluun hakeutuessaan.

Pilotin tulokset

OmaVirettä hyödynsi itsehoitona 20 tilannekartoituksen tehnyttä asukasta. Kotipaikkakunniksi ilmoitettiin Eura, Eurajoki, Rauma, Pori, Säskylä ja Ulvila. OmaVirettä käytettiin kerrallaan noin 11 minuuttia. Tietokoneella OmaVirettä käytettiin jonkin verran enemmän kuin älypuhelimella. OmaVirettä käyttäneet asukkaat saivat kohtalaisen hyvät pistemäärät toiminta- ja työkyvystään sekä kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. OmaVireen

näyttäisivät löytäneen työikäiset satakuntalaiset, jotka ovat kohtaisen hyvässä tilanteessa ja joilla ei välttämättä ole tarvetta ammattilaisen avulle, vaan itsehoitomenetelmät ovat riittäviä.

Mahdollisuudesta käyttää omatoimisesti Omavirettä tehtiin mediatiedote, joka julkaistiin paikallismedioissa. Omavireestä tiedotettiin myös Sata-alueen somekanavilla. Omavirettä oli mahdollisuus käyttää neljän kuukauden ajan. Tämä aika on suhteellisen lyhyt lanseerata uusi digitaalinen palvelu ja saada sille käyttötapauksia. Mainoskampanjat olisivat voineet tehostaa Omavireen löytymistä digitaalisten palveluiden valikosta Sata.fi-sivustolta. Myös Omavireen kytkeytyminen ajanvaraukseen tai ammattilaiselle ohjautumiseen olisi voinut lisätä kiinnostusta Omavireen käyttöön ja tehostaa välineen käyttöä.

Pilottiin osallistuneita ammattilaisia ja asukkaita oli vain vähän, mutta digitaalisen välineen pilotoinnista saatiin alueella arvokasta kokemusta ja valmiuksia seuraavaan mahdolliseen pilotointiin. Osallistuminen digitaalisen välineen työstämiseen ennen pilotointivaihetta oli alueellisille kehittäjille tärkeä vaihe. Kehittäjiä oli monipuolisesti edustettuna eri tahoilta ja yhteistyömahdollisuuksia kartoitettiin laajasti. Välineen omistajuuden rajausta pelkästään hyvinvointialueille aiheutti myös välineen käytön rajausta, jonka vuoksi monialaista työskentelyä ei pystytty pilotoinnissa täysin hyödyntämään. Myös hyvinvointialueen organisoituminen, muut samanaikaiset kehittämistoimet sekä henkilöstömuutokset vaikuttivat pilotoinnin onnistumiseen.

Pilotoinnin onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää saada mukaan motivoituneita digitaalisen välineen kokeilijoita. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla on tehty jo paljon kartoitustyötä, eikä motivaatiota lomakkeiden täyttämiseen välttämättä löydy tarpeeksi. Digitaidot ja -valmiudet voivat myös olla hyvin puutteellisia. Jotta Omavireestä olisi mahdollisimman paljon hyötyä terveystarkastusprosessissa, tulisi välineen sen sisältöä vielä hioa ja tarkentaa.

Omavire sopisi hyvin nivelkohtiin, esim. oppilaitoksesta tai pitkältä sairauslomalta työelämään siirtymisessä henkilöille, joilla on vähintäänkin kohtalaiset digitaidot ja kiinnostus oman toimintakyvyn arvioimiseen ja kohentamiseen. Omavire toimisi hyvin moniammatillisen tiimin yhteisenä työvälineenä.

Omavireen pilotointi Innokylässä: [Digitaalinen työ- ja toimintakyvyn itsearviointiväline Omavire/Satakunnan hyvinvointialue \(RRP, P3, P4, I4\) | Innokylä](#)

3. Omavire DigiFinland Oy:n raportoimana

Kestävä kasvun Satakunta 2 -hankkeen työkykyohjelman laajentamisessa sekä pilari 4 investointi 4 toimenpiteenä on ollut digitaalisen itsearviointivälineen kehittäminen. Hankkeesta on oltu aktiivisesti mukana kansallisessa kehittämistyössä. Hankehenkilöstö on osallistunut DigiFinland Oy:n järjestämiin työpajoihin, infotilaisuuksiin, käyttökoulutuksiin, tukiklinikoihin sekä ohjausryhmätyöskentelyyn. DigiFinland Oy:n Omavire -itsearviointiväline on pilotoitu Satakunnassa kahdessa eri palvelussa: asukkaille tarjottuna itsehoitona sekä osana työttömien terveystarkastusprosessia Eurassa. Itsearviointivälinettä pilotointiin neljän kuukauden ajan elo-joulukuussa 2024.

DigiFinland Oy:n tekemä loppuraportti löytyy sivulta <https://digifinland.fi/toimintamme/omavire-palvelu/>

Lisäksi DigiFinland Oy on tehnyt koosteen kaikista pilotoinneista. Kukin pilottialue on kirjoittanut oman pilottikuvauksensa koosteeseen. Koostetta ei julkaista erikseen, vaan se on toimitettu pilottialueille tiedoksi

Tuotoksina ovat syntyneet prosessikuvaukset, Omavireen esiteet pilotoinnin edellyttämin muokkauksin (digitaalisena itsehoitona ja Eurassa työttömän terveystarkastuksen yhteydessä), mediatiedote, infograafit pilotoinnin tuloksista, toimintamallikuvaus Innokylään ja pilotointiraportti. Lisäksi käytössä on pilotoinnin tulosten Power BI-materiaalit.

Tuotokset on esitetty tiivistettynä seuraavissa infograafeissa:

Omvire –Digitaalinen työ- ja toimintakyvyn itsearviointiväline

Kansallinen vertailu: mukana 4 hyvinvointialuetta, alueilla omat pilottisuunnitelmat, yhteinen kokemusasiantuntijaryhmä sekä THL:n ja TTL:n asiantuntijat

Omvireen käyttäjäksi ilmoittautui

100

ammattilaista

Käyttäjiä oli lopulta

55

Sote-ammattilaista ja pääkäyttäjää

Omvireen käyttö Satakunta

**1 terveydenhoitaja
1 pääkäyttäjä**

KÄVIJÄTIEDOT	Keski-Uusimaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Satakunta
Käynnit	150	41	201	29
Sivukatseluita	1819	583	2194	320
Toiminnot per käynti	20,2	21,2	20,2	19,8
Käynnin kesto	863 sekuntia	711 sekuntia	699 sekuntia	656 sekuntia
Tilannekartoitus tehty	81	20	159	20
Syventäviä osioita tallentaneet asukkaat	24	2	18	4
Pistemäärä: Työkyky	5,71	5,00	6,23	7,30
Pistemäärä: Toimintakyky	5,87	5,20	6,55	7,25
Pistemäärä: Kokonaisvaltainen hyvinvointi	5,70	5,20	6,29	6,90

Omvireen hyötypotentiali

- Asukkaalle parhaimmillaan apua oman tilanteen kokonaiskuvan selkeyttämiseen, toimintaan aktivoituihin sekä tiedon kokoamiseen työ- ja toimintakyvyn tueksi.
- Ammattilaiselle mahdollisesti hyötyä ja lisäarvoa puheeksi oton välineenä, asiakkaan palvelutarpeen varhaisempaan tunnistamiseen ja palvelujen kohdistamiseen, palveluprosessien toteuttamiseen osin digitaalisesti sekä asukkaan kokonaistilannekuvan muodostamisessa, jakamisessa ja seurannassa eri ammattilaisten välillä.
- Monialaiselle ja moniammatilliselle palveluverkostolle hyödyksi yhdenmukaiset käytännöt ja kokonaisvaltainen ote esimerkiksi puheeksi oton, palvelutarpeen arviointiin, palvelusuunnitelmien ja palveluohjauksen laadun parantamiseksi. Lisäksi työ- ja toimintakyvyn tuen palvelukokonaisuutta helpompi johtaa asiakastarvelähtöisesti ja aiempaa läpinäkyvämmiin yhteiskäyttöisen palvelun sekä (suostumusmenettelyin mahdollistetun) asiakaskohtaisen itsearviointitiedon avulla.

Omvire –Digitaalinen työ- ja toimintakyvyn itsearviointiväline

Case Satakunta –Omvireen pilotointi 16.8.–31.12.2024 omahoitona Sata.fi-sivustolla sekä Eurassa työttömien terveystarkastusten yhteydessä

Omvirettä käytti

29

asukasta

Käyttäjistä

2

käytti sitä terveystarkastukseen liittyen

Omvireen käyttö

**320 sivukatselua
656 sekuntia/käynti
20 tehtyä tilannekartoitusta**

Käyttäjien työkykyistemäärä, ka

kaikkien pilottien ka 6,47

=7,30

Käyttäjien toimintakykyistemäärä, ka

kaikkien pilottien ka 6,64

=7,25

Käyttäjien kokonaisvaltainen hyvinvointi, ka
kaikkien pilottien ka 6,32

=6,90

Suosituimmat sivut

- Omvire aloitusivu
- Tilannekartoituksen yhteenveto
- Tilannekartoitus
- Syventävät osiot

Suosituimmat sisällöt

- Henkinen hyvinvointini
- Fyysinen hyvinvointini
- Työni
- Ammattitaitoni
- Arkeni sujuvuus

Pilotoinnissa havaittu:

- Työttömien terveystarkastusten yhteydessä ei tuottanut lisäarvoa, asiakkaat eivät olleet motivoituneita ja heillä oli puutteelliset digitaidot
- Digitaalinen itsearviointiväline ei korvannut lomakkeita vaan se oli yksin lisä
- Digitaalinen itsearviointiväline toimii hyvin puhelimella ja tietokoneella
- Omvire sisältää laadukkaita omahoitotlinkkejä ja vinkkejä
- Omvireen avulla on mahdollista ottaa puheeksi työkykyyn vaikuttavia asioita
- Omvire voisi jatkossa toimia eri tahojen yhteisenä esitietolomakkeena ja moniammatillisen työskentelyn alustana (edellyttäen sopimukset, suostumukset, luvutukset)

Kehityskohteina tunnistettiin:

- Syventävissä osioissa tarkemmat kysymykset yleisuhteisten kysymysten sijaan. Mikäli digitaalinen kysely korvaa esitietolomakkeet, tulisi kysymyksiä edelleen laajentaa
- Digitaalisen itsearviointivälineen käytössä tarvittaessa apuna tukihenkilö. Välineen käyttö olisi täten parempaa ja vastausten hyödyllisyys isompi ammattilaisten näkökulmasta.
- Asukkaiden motiivointi käyttää digitaalisia palveluja vaatii vielä lisää toimenpiteitä.
- Omvireen käyttö toimii hyvin itsearviointivälineenä motivoituneille asukkailla, mutta moniammatillisessa työskentelyssä käyttö tulisi saada houkuttelevaksi ja helpoksi myös niille, joilla motivaatio ja digitaidot eivät niin hyvällä tasolla
- Omvireen käyttö sote- ja te-palveluiden yhteisenä välineenä